

VASTINEET SAVONLINNAN KAUPUNGIN TARKASTUSLAUTAKUNNAN VUODEN 2022 ARVIOINTIKERTOMUKSEEN

ARVIOINNIN KOHDE/TOIMIALA	ARVIOINTIKERTOMUKSEN TEKSTI (suluissa arviointikertomuksen sivunro)	VASTINE
3 VUODEN 2021 ARVIOINTIKERTOMUKSESSA ESITETTYJEN HAVAINTOJEN KÄSITTELY		
	<p>Yhteenvetona tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2021 arviointikertomuksessa esitettyihin kysymyksiin oli saatu enimmäkseen hyviä ja perusteltuja vastauksia.</p> <p>Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että kaupungin hallinnossa ja sivistystoimissa on tiedostettu nykyisen kustannustenjaon epäsuhta opetustoimissa opetuksen ja muun toiminnan välillä, ja se kannustaa tilanteen korjaamiseen.</p> <p>Tarkastuslautakunta kantaa huolta opetuksen tasosta, opetushenkilöstön jaksamisesta ja sen ammattitaidon ylläpidosta. Se kannustaa pohtimaan, onko opettajien täydennyskoulutuksesta säästäminen tarkoituksenmukaista ja tuloksellista laadukkaiden opetuspalvelujen näkökulmasta.</p> <p>Tarkastuslautakunta kantaa huolta henkilöstön työhyvinvoinnista, ja toteaa, että vuoden 2021 arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen osalta on ryhdytty toimenpiteisiin; erilaisia kehittämissyömiä on perustettu ja yhteistyö on parantunut.</p>	

5 ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN		
Keskushallinto		
	<p>Tarkastuslautakunta toteaa, että sosiaali- ja terveysmenojen voimakas kasvu heikentää merkittävästi kaupungin saamia valtionosuuksia tulevaisuudessa, (s. 11-12). Tulevaisuudessa talouden tasapainottaminen tulee olemaan haastavaa. Mitä toimenpiteitä tämän asian suhteen on tehty?</p>	<p>Sosiaali- ja terveyspalveluiden ostomenot Sosterilta ylittivät vuonna 2022 talousarviossa varatun määrän noin 10 milj.eurolla. Vuonna 2021 Sosterilta tehdyt ostomenot ylittivät talousarvion 9 milj.eurolla. Sote-menojen ylitys lasketaan vuosien 2021 ja 2022 toteutuneiden kustannusten keskiarvon pohjalta ja sitä verrataan kuntiin keskimäärin.</p> <p>Vuosien 2021 ja 2022 toteutuneet sote-kustannusten lisäykset tulevat aiheuttamaan <u>pysyvän vaikutuksen</u> kaupungin saamaan valtionosuustuloon, ts. kyseessä on pysyvä kytkentä vuosien 2021 ja 2022 sote-menoihin. Sote-kustannusten kasvu jää rahoitettavaksi kaupungin kassasta, vaikka palveluiden järjestämisvastuu on siirtynyt hyvinvointialueelle.</p> <p>Vuonna 2023 kaupunki saa valtionosuuksia n. 10,6 milj. euroa. Vuoden 2024 ennakkollinen (lokakuu 2023) arvio valtionosuuksista on 4,8 milj.euroa. Laskua on 5,8 milj. euroa eli valtionosuuksista jää saamatta n. 55 % verrattuna vuoteen 2023. Vos-laskelma ei ole vielä lopullinen vaan se päivittyy vielä loppusyksyn 2023 aikana.</p> <p><u>Hyvinvointialueuudistuksesta:</u> Hyvinvointialueuudistuksen myötä sote- ja pela-palvelut kustannuksineen siirtyivät kunnilta hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle. Tämän takia kuntien tuloja siirretään valtiolle, joka rahoittaa hyvinvointialueiden toimintaa. Rahoituksen siirto on toteutettu vähentämällä kunnilta peruspalvelujen valtionosuuksia, kunnallisveroa, kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta sekä veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvausta. Kuntien verotuloa pienennettiin (-12,64 % yksikköä) ja valtion saamaa verotuloa vastaavasti nostettiin, jolloin vaikutus kuntalaisten ansiotuloverotukseen on säilynyt samana.</p> <p>Valtionosuusjärjestelmän perusrakenteeseen ja kriteereihin ei tehty merkittäviä muutoksia. Muutoksia tehtiin kuitenkin tulojen tasausjärjestelmään (verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus), koska kuntien verotuloista poistuu merkittävä osa. Suuria kuntakohtaisia muutoksia rajoitetaan tasauselementeillä.</p>

		<p>Valtionosuusjärjestelmään lisätään toistaiseksi pysyvä, sote-kustannusten ja -tulojen siirrosta johtuva muutosrajoitin. Rajoitin määritellään ”poikkileikkaushetkellä”, kun järjestämisvastuu siirtyi 2022-2023. Rajoittimen suuruus on +/-60 % eli kunnan vastuulle jää muutoksesta +/-40 %.</p> <p>Suuria kuntakohtaisia muutoksia tasataan lisäksi porrastetulla siirtymäkaudella sekä sen jälkeen toistaiseksi pysyvällä siirtymätasauksella.</p> <p>Sosterin ylityksen vaikutus karkeasti arvioiden:</p> <table border="1"> <tr> <td>Muutosrajoitin ennen ylitystä</td> <td>-1,5 milj.euroa</td> <td>kustannus vs. keskim. kunta</td> </tr> <tr> <td>Sosterin ylitys</td> <td>10 milj.euroa</td> <td></td> </tr> <tr> <td>--> lisää negatiivista vaikutusta</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>--> ylittävän kunnan osuus 40 %</td> <td>-4 milj.euroa</td> <td>= muutosrajoitin</td> </tr> <tr> <td>Muutosrajoitin ylityksen jälkeen</td> <td>-5,5 milj.euroa</td> <td>= PYSYVÄ VÄHENNYS</td> </tr> </table> <p>Muutosrajoitin vähentää pysyvästi kaupungin saamaa peruspalveluiden valtionosuutta.</p> <p>Vuodesta 2023 lähtien suurin osa kuntien saamasta peruspalveluiden valtionosuustulosta määräytyy <u>alle 16-vuotiaiden ikäluokkien perusteella</u>. Lasten ja nuorten määrä on Savonlinnassa laskeva ja tämä tulee johtamaan valtionosuuksien pienenemiseen tulevaisuudessa vielä lisää.</p> <p>Rakennemuutos sekä valtionosuustulon pienentyminen tulevat johtamaan talouden sopeuttamistarpeeseen kaikilla kaupungin toimialoilla. Lasten ja myös kuntalaisten määrän jatkaessa vähenemistään tulevina vuosina on keskeistä arvioida palveluverkkoa. Palveluverkkoratkaisu on välttämätön, jotta sopeudutaan vähenevien lasten määrään. Kaupungin toimintaa on lisäksi edelleen tehostettava ja palveluihin käytettävien varojen käyttöä on priorisoitava.</p> <p>Uusia palveluita ei voida ottaa ja nykyistenkin ei-lakisääteisten palveluiden järjestämistä ja avustusten antamista tulee priorisoida.</p>	Muutosrajoitin ennen ylitystä	-1,5 milj.euroa	kustannus vs. keskim. kunta	Sosterin ylitys	10 milj.euroa		--> lisää negatiivista vaikutusta			--> ylittävän kunnan osuus 40 %	-4 milj.euroa	= muutosrajoitin	Muutosrajoitin ylityksen jälkeen	-5,5 milj.euroa	= PYSYVÄ VÄHENNYS
Muutosrajoitin ennen ylitystä	-1,5 milj.euroa	kustannus vs. keskim. kunta															
Sosterin ylitys	10 milj.euroa																
--> lisää negatiivista vaikutusta																	
--> ylittävän kunnan osuus 40 %	-4 milj.euroa	= muutosrajoitin															
Muutosrajoitin ylityksen jälkeen	-5,5 milj.euroa	= PYSYVÄ VÄHENNYS															

		<p>Palveluverkkoratkaisussa on arvioitava kaikkien toimialojen tuottamat palvelut: mitä tuotetaan, missä tuotetaan ja kenelle tuotetaan? Palvelujen tarjoamisessa tulee lisääntyvästi hakea mahdollisuuksia digitaalisuuden lisäämiseen.</p> <p>Virkamiesesityksissä on tehty talouden tasapainottamistoimia jo vuoden 2022 syksyllä, mutta näitä ei hyväksytty. Talousarviokäsittelyssä sivistustoimen menoja lisättiin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kaksi nuoriso-ohjaajaa, 70 teur/v. - sivistystoimelle esitetyt säästöt peruttiin, 361 teur <p>Lisäksi esitetty Savonlinnan Veden taksojen täysimääräinen korotus kumottiin. Tästä aiheutui vuodelle 2023 tulojen menetystä n. 600 teur. Yhteensä vuodelle 2023 tehty menojen lisäys on siis noin 1 milj. euroa.</p> <p>Toimialoille on annettu kesäkuussa 2023 talousarvion laadintaan TA2024 ja TS2027 kehukset, mutta niissä ei ole pysytty. Raamin ylitykset tulevat johtamaan mittavampaan sopeuttamistarpeeseen.</p> <p>Kaupunkitasolla tullaan laatimaan <i>yksityiskohtainen sopeuttamisohjelma taloussuunnitelmakausille TS2024-2028</i>, jonka tavoitteena on katkaista näköpiirissä oleva, syvenevä tuloksen alijäämä. Yksityiskohtainen sopeuttamisohjelma tullaan tuomaan hyväksyttäväksi kaupunginvaltuustolle.</p>
	<p>Kaupungin velkamäärä vähentyi edelliseen vuoteen verrattuna noin 1,3 milj. euroa. Takausvastuut vähentyivät edellisestä vuodesta 1,4 milj. euroa. Tarkastuslautakunta on huolissaan kaupungin takausvastuista Kiinteistö Oy Schaumanintien Yritystalon osalta. Takaajana kaupunki joutui maksamaan Kiinteistö Oy Schaumanintien Yritystalon yhdestä eräänntyneestä luotosta osuutensa korkoineen alkuvuonna 2023. Takausvelasta korkoineen tehdään maksuohjelma yhtiön kanssa, (s. 11, 21-22). Mitä toimenpiteitä on tehty takausvastuuasioiden suhteen?</p>	<p>Koy Savonlinnan Schaumanintien yritystalon perustamisesta on päätetty Savonlinnan seudun kuntayhtymän seutuvaltuustossa 8.2.2010. Yhtiön pääomasijoituksen lisäksi seutuvaltuusto myönsi yhtiölle 1,3 milj. euron suuruisen takauksen. 11.4.2012 seutuvaltuusto päätti myöntää omavelkaisen takauksen suuruudeltaan 1,5 milj. euroa välttämättömiä korjaustöitä varten. Savonlinnan seudun kuntayhtymän purkusopimuksessa, joka hyväksyttiin kunnissa vuoden 2014 alkupuolella, sovittiin, että Koy Savonlinnan Schaumanin yritystalon osakkeet siirtyvät Savonlinnan kaupungin omistukseen. Enonkosken kunnalle jäi sopimuksen mukaan takausvastuu yhtiön lainoista, osuudella 4,78 %. Savonlinnan kaupungin osuudeksi jäi 95,22 %.</p>

		<p>Takaukset on arvioitu suureksi riskiksi Savonlinnan kaupungin taloudelle, joten tämän kattamiseksi on kirjattu varaus tilinpäätökseen vuonna 2019.</p> <p>Kiinteistö Oy Schaumanintie ei kyennyt hoitamaan Osuuspankilta ottamaansa lainaa, jolloin laina tuli takaajien (Savonlinna 95,22%; Enonkoski 4,78%) maksettavaksi helmikuussa 2023. Lainasta (korkoineen ja kuluineen) on tehty takaisinmaksusopimus yhtiön ja takauksen antaneiden kuntien välillä. Tämä irtisanottu laina ei aiheuta tulosvaikutusta kaupungin tulokseen 2023, sillä takausvastuusta vuonna 2019 tilinpäätökseen kirjattu varaus kattaa jo sen. Lainan maksaminen pankille vaikutti kaupungin kassavirtaan. Vuoden 2019 varauksella on katettu myös toinen yhtiön taseessa oleva laina, jonka yhtiö järjesteli uudelleen pankin kanssa neuvotellen keväällä 2022.</p> <p>Kevään 2022 jälkeen takauksissa tai panttauksissa ei ole tapahtunut muutoksia. Takausvastuut ovat pienentyneet lainojen takaisinmaksun myötä.</p>
	<p>Kaupungin palvelukustannukset ovat keskimäärin kuntien keskitasoa, mutta palveluverkon laajuus huomioon ottaen tarvitaan sopeuttamista. Nykyisen laajuinen palveluverkko ja suunniteltu investointitaso aiheuttavat sen, että taseeseen kertynyt ylijäämä muuttuu rakenteelliseksi alijäämäksi muutamassa vuodessa, (s. 12, 23). Mitä toimenpiteitä on tehty/suunniteltu tämän tulevaisuusarvion lieventämiseksi?</p>	<p>Kaupungin palvelukustannukset ovat olleet kuntien tehokkaimmassa päässä, koska sopeutus- ja tehostamistyötä on tehty koko ajan määrätietoisesti. Väestön ikäjakauman muutos tulee kuitenkin asettamaan palveluverkolle sopeuttamispaineita. Valtionosuustulo tulee pohjautumaan nuoremmista ikäluokista saataviin korvauksiin. Hyvinvointialueuudistuksen myötä sote- ja pela- palvelut siirtyivät hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle ja tämän kattamiseksi siirtyi myös osa kunnan valtionosuustulosta hyvinvointialueiden rahoitukseen.</p> <p>Lasten määrän väheneminen tulee asettamaan sopeuttamispaineita sivistystoimelle. Kuntalaisten määrän yleinen väheneminen tulee johtamaan pienempään palvelutarpeeseen koko verkostossa ja vaikuttamaan kaikkien toimialojen tuottamiin palveluihin. Nykyistä palveluverkkoa tulee arvioida kriittisesti ja sopeuttaa palvelutarjonta vähenevälle kuntalaisten määrälle siten, että palveluiden laatu turvataan.</p> <p>Nykyisen laajuisen palveluverkon myötä kustannukset muodostuvat kestävämmiksi suhteessa kaupungin saamaan tulorahoitukseen. Vuosituloksen</p>

		<p>ennakoidaan kääntyvän alijäämäiseksi jo vuonna 2024 – kuten talousarvion raami - ja jatkavan samaa kehitystä. Päätöksiä ja toimenpiteitä tämän kehityksen pysäyttämiseksi tulee tehdä.</p> <p>Palveluverkon sopeuttamisessa tulee huomioida kaupungin työntekijöiden ikäjakauma sekä mittava eläköityvien osaajien määrä kaupungin organisaatiosta. Kaikkia vakansseja ei mahdollisesti kyetä tulevaisuudessa täyttämään toivotusti, vaan on löydettävä muita ratkaisuja palveluiden tuottamiseksi, esim. digitaalisesti.</p> <p>Sivistystoimi tulee esittämään kaupunginvaltuustolle käsiteltäväksi oman palveluverkkoratkaisunsa. Tavoitteena on sopeuttaa sivistystoimen palveluverkkoa siten, että nykytasoiset varhaiskasvatus- ja opetustehtävät sekä lakisääteiset palvelut pystytään tuottamaan. Myös muuta sivistystoimen kenttää tulee arvioida.</p> <p>Kiinteistöjen määrää pyritään aktiivisesti vähentämään, jotta saadaan säästöä mm. kiinteistöjen kunnossapitoon kohdistuvista kustannuksista sekä lämmityskustannuksista. Kaupungin omistuksessa olevien kiinteistöjen osalta tulee jatkaa kaupungin palveluverkon kannalta tarpeettomien kiinteistöjen realisoimista mahdollisuuksien mukaan.</p> <p>Uusia, ei-lakisääteisiä palveluita tulee tarkastella koko organisaatiossa kriittisesti.</p> <p>Sopeuttamista on tehtävä myös keskushallinnon ei-lakisääteisistä tehtävistä. Asioiden tehokkaamman hoitamisen mahdollistamiseksi hallinnon prosesseja ja resursseja on käytävä läpi ja arvioitava mahdollisuus löytää tehostamismahdollisuuksia. Digitaalisten ratkaisujen odotetaan osaltaan tuovan tehokkuutta toimintaan. Uusia järjestelmäratkaisuja arvioidaan aina saatavan säästön/tehokkuuden nousun kautta ja vain perustellut hankinnat tehdään.</p> <p>Kaupunkitasolla tullaan laatimaan <i>yksityiskohtainen sopeuttamisohjelma taloussuunnitelmakausille TS2024-2028</i>, jonka tavoitteena on katkaista</p>
--	--	--

		<p>näköpiirissä oleva, syvenevä tuloksen alijäämä. Yksityiskohtainen sopeuttamisohjelma tullaan tuomaan hyväksyttäväksi kaupunginvaltuustolle.</p> <p>Kaupungin elinvoiman turvaamiseksi tulee tukea alueen yritystoimintaa sekä paikallista koulutustarjontaa. Päivystävän keskussairaalan eteen on tehtävä aktiivista <i>edunvalvontatyötä</i>.</p> <p>Valtionosuustulon voimakas pieneneminen hyvinvointialueuudistuksen ja lasten määrän vähenemisen myötä tulee ajamaan monien kuntien talouden sopeuttamispakon eteen. Valtionosuusjärjestelmä kohtelee kuntia hyvin eriarvoisesti, mikä tulee johtamaan myös kansalaisten eriarvoiseen kohteluun kunnissa. Edunvalvonnan kautta on pyrittävä saamaan nopeutetusti eteenpäin viesti valtionosuusjärjestelmän uudistamistarpeesta.</p>
Sivistystoimen toimiala		
Varhaiskasvatus	Tarkastuslautakunnalle kerrotun mukaan varhaiskasvatuksessa ei ole tarpeellisia pienryhmiä, (s.13). Mitä toimenpiteitä on tehty edellä mainittujen asioiden tilanteen parantamiseksi?	Varhaiskasvatuksessa ei ole perusopetukseen verrattavissa olevia pienryhmiä. Sen sijaan varhaiskasvatuksessa toteutetaan pienennettyjä ryhmiä, joissa aikuisten määrää lapsiryhmässä on lisätty. Tällaisia ryhmiä kaupungissa on mm. Kerimäellä ja Punkaharjulla.
Perusopetus	Tarkastuslautakunta on edelleen huolissaan henkilökohtaisten avustajien ja pätevien sijaisten puutteesta. Yksilöllisten tarpeiden mukaisen erityistukipäätöksen saanut oppilas tarvitsee erityisopettajan. Tarkastuslautakunta pohtii, täyttyvätkö perusopetuslain vaatimukset aina kaikissa kouluissa. Kelpoista työvoimaa ei aina ole ollut saatavilla sijaisuuksiin. Tarkastuslautakunta kysyy, vaarantuuko laadukas suunnitelmallinen työ, jos sijaisia ei ole saatavissa? (s.14-15) Mitä toimenpiteitä näissä asioissa tilanteen kohentamiseksi on tehty/tehdään?	Erityiseen tukeen siirretyn oppilaan kohdalla määritetään erityisen tuen tarve, joka voi olla luokkamuotoista pienryhmäopetusta tai perusopetuksen yleisopetuksen ryhmän yhteydessä osittaista laaja-alaisen erityisopettajan antamaan erityistä tukea.
		<p>Kelpoista työvoimaa ei aina ole saatavissa kaikkiin sijaisuuksiin. Erityisesti haja-asutusalueelle on ollut vaikeuksia löytää sijaisia, mutta myös tietyissä oppiaineissa keskusta-alueenkin kouluihin. Myös hakijoita eri tehtäviin on vuosi vuodelta vähemmän. Kelpoisten sijaisten saaminen on vaikeutunut opettajankoulutuksen siirryttyä Savonlinnasta Joensuuhun. Kuntien eläkevakuutuksen arvion mukaan työvoimatarve mm. Varhaiskasvatuksen, erityis- ja luokanopettajien kohdalla tulee kaksinkertaistumaan Etelä-Savossa vuoteen 2032 mennessä. Tämä tarkoittaa, että myös sijaisuuksiin on aiempaa vaikeampi löytää henkilöstöä.</p>

		<p>Lähtökohtaisesti perusopetuslain vaatimukset täyttyvät kuitenkin kaikissa kouluissa. Sijaisuudet täytetään parhailla mahdollisilla saatavissa olevilla hakijoilla. Kelpoisten hakijoiden saamiseksi on aiemmasta poiketen käytetty sosiaalisen median kautta tapahtuvaa avointen virkojen markkinointia yhteistyössä kaupungin viestinnän ja henkilöstöpalveluiden kanssa. Suunnitteilla on myös aiempaa näkyvämmät ammattialan lehdissä julkaistavat perinteiset työpaikkailmoitukset sekä kohdennettu työnantajaesittely ja markkinointi valmistuville opettajille mm. Itä-Suomen yliopistoon.</p>
	<p>Tarkastuslautakunta esittää myös kysymyksen, että kohtelee koulukohtainen 25 oppilaan raja kaikkia savonlinnalaisia peruskoulun oppilaita yhdenmukaisesti ja laadullisesti, (s.27).</p>	<p>Koulukohtainen 25 oppilasmäärän raja on asetettu koulujen toiminnan mahdollista lakkauttamista silmällä pitäen päätettäessä kouluverkosta. Savonlinnan kaupunginvaltuuston päätöksen 16.10.2017 § 127 perusteella kouluilla, joissa on esiopetusta, laskennassa huomioidaan myös esikoululaiset ja että, jos koulun oppilasennuste lähivuosina on yli 25, ei 2-3 vuoden oppilasmäärän alitus aiheuta automaattisesti koulun lakkauttamista, vaan asia tuodaan valtuuston ratkaistavaksi.</p> <p>Koulukohtainen 25 oppilaan oppilasmääräraja ei kohtelee yhdenvertaisesti oppilaita siltä osin, että pienissä n. 25 oppilaan kouluissa oppilaat voivat opiskella hyvinkin pienissä ryhmissä, kun taas suuremmissa kouluissa joudutaan tällöin kasvattamaan ryhmäkokoja ja opiskelemaan suuremmissa ryhmissä. Pienestä ryhmäkoosta johtuen oppilaskohtainen kustannus nousee, mikä tarkoittaa resurssien epätasaista jakautumista koulujen välillä. Toisaalta 25 oppilaan oppilasmääräraja turvaa tasapuolisemman lähtökohdan koulumatkojen osalta oppilaiden välillä.</p>
<p>Kulttuuripalvelut</p>	<p>Museon kävijämäärä on saatu pidettyä merkittävänä, mutta kävijätavoitteeseen ei ole päästy, (s. 15). Mistä johtuu, että kävijätavoitteeseen ei ole päästy?</p>	<p>Se että kävijämäärätavoitteeseen ei ole päästy on monen tekijän summa. Venäjän turistien puuttuminen on yksi keskeisiä tekijöitä. Tavoite oli asetettu optimisesti korkealle ja koronalla oli vielä vaikutuksia ihmisten liikkumiseen (tavoite 50 000, kävijöitä 33 542). Markkinointiin ei ole ollut osoittaa lisäresursseja.</p> <p>Näyttelyiden sisältöjä pidetään laadukkaina ja profiloituneina. Tästä osoituksena on Kansainvälisen museoneuvosto ICOM:in Suomen komitean ja Suomen</p>

		<p>museoliiton Riihisaari – Savonlinnan museolle myöntämä vuoden museo palkinto.</p> <p>Ilmaista näkyvyyttä museo on hankkinut koko ajan enenevissä määrin; kuluvana vuonna tärkeimpänä em. Vuoden museo –voitto, jonka johdosta kävijämäärät ovat nousussa, vaikka valinnan myöhäisestä ajankohdasta myönnettyä palkintoa ei kesän markkinoinnissa voitu vielä hyödyntää.</p>
Vapaa-aikapalvelut	<p>Ennaltaehkäisevää nuorisotyötä on vahvistettu ja koulunuorisotyötä on hankkeiden avulla lisätty. Tarkastuslautakunta pohtii, millaisia pysyviä tila- ja palveluratkaisuja voitaisiin tehdä, jotta nuorilla olisi oma paikka kokoontua. Lisäksi tarkastuslautakunta kysyy, miten Savonlinna pystyisi kaupunkina paremmin vastaamaan nuorten toiveisiin, viihtyvyyteen, koulutustarpeisiin ja asukastyytyväisyyteen, (s 16). Mitä toimenpiteitä näiden asioiden hyväksi on tehty?</p>	<p>Nuorisotoimen tehtävät toteutetaan kaupungin omana palveluna. Savonlinnan kaupungin palveluihin kuuluvat myös nuorisoverstas ja etsivä nuorisotyö.</p> <p>Nuorisotoiminnan tehtävänä on tukea nuorten kasvua aikuisiksi. Nuorisotyössä kannustetaan nuoria päihteettömyyteen ja tehdään ennaltaehkäisevää nuorisotyötä yhdessä eri yhteistyötahojen kanssa. Tämän tehtävän toteuttamiseksi kaupungilla on useita nuorille kohdennettuja palveluja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nuorisoverstas tarjoaa nuorille neuvontaa ja opastusta työelämään, urakointia tilaustöiden parissa, vastuuta työstä, itsestä ja työyhteisöstä sekä elämyksiä, onnistumisia ja epäonnistumisen kokemuksia. - Nuorisotiloja on Kerimäellä, Punkaharjulla sekä Savonlinnan keskustassa ja Haka-alueella sekä liikkuvan nuorisotyön Wauto. Nuokkarit ovat savuttomia ja päihteettömiä, 12–17 -vuotiaille nuorille tarkoitettuja omia paikkoja. - Nuoriso-ohjaajat tavoittaa myös somesta: <ul style="list-style-type: none"> • Facebook: @Nuorisotyö Savonlinna • Instagram: @sln_nuorisotyö • Instagram: @Savonlinnan etsivä nuorisotyö • Snapchat: nuokkari.sln - Ohjaamo on työllisyyspalveluiden alaisuudessa toimiva palvelupiste, joka tarjoaa tietoa, neuvontaa ja ohjausta 15–29 -vuotiaille työllisyydestä, koulutuksesta ja hyvinvoinnista. <p>Nuorten mahdollisuutta vaikuttaa tuetaan mm. Nuorisvaltuustossa ja koulujen oppilaskuntatyössä. Nuorisovaltuusto on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton, kunnan tasolla toimiva ryhmä, joka ajaa paikallisten nuorten etuja.</p>

		<p>Nuorisovaltuuston tehtävä on mm. edistää nuorten osallistumis-, vaikuttamis- ja toimintamahdollisuuksia. Se toimii sivistyslautakunnan alaisena ja tuo nuorten näkökulmaa esille kaupungin asioiden valmisteluvaiheessa ja päätöksenteossa.</p> <p>Yksi mahdollinen keino nuorten toiveiden laajamittaisempaan huomioimiseen voisi olla osallistavan budjetoinnin määrärahan lisääminen. Myös nuorten toiveiden huomioiminen mm. tehdyissä kuntalaisaloitteissa on tärkeää mm. viihtyvyyden ja asukastyytyväisyyden näkökulmasta. Tästä esimerkkeinä mm. toteutettu uimahyppytorni ja toiveena oleva skeittipuisto.</p>
Tekninen toimiala		
Kunnallistekniset palvelut	<p>Korjausvelkaselvityksen perusteella pelkästään päällystettyjen katujen korjausvelka oli noin 4,8 milj. euroa ja korjausvastuu noin 11 milj. euroa. Nykyisillä vuotuisilla investointimäärärahoilla korjausvelan taittamiseen kuluu noin 8 vuotta. (s. 18)</p> <p>Asukasviihtyvyyteen vaikuttavia tekijöitä ovat, esimerkiksi kunnossa olevat kadut, kevyen liikenteen väylät ja valaistus. Satamien ja laituripaikkojen kunnolla on merkitystä viihtyvyyden lisäksi myös turvallisuuteen. Tarkastuslautakunnan mukaan erityisesti näihin kohteisiin tulevaisuudessa tulisi kohdentaa investointeja ja saada korjausvelkaa vähenemään, (s. 23). Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomioita kaupunkilaisten käytössä olevien laituripaikkojen kuntoon ja turvallisuuteen. Se kysyykin, että kohtaako hinta-/laatusuhde, (s. 19). Investointimäärärahojen ja resurssien korottamiselle on paineita. Millaisia toimenpiteitä tämän osalta on tehty tai suunniteltu?</p>	<p>Päällystysmäärärahojen osalta on ollut sikäli kustannuspainetta, että nykyisellä 700 000 euron määrärahasolla voidaan päällystää/korjata vanhoja, jo aiemmin päällystettyjä katuja. Muutama vuosi sitten tavoitteena oli, että myös sorakatuja pystyttäisiin päällystämään, mutta siihen vuotuiset määrärahat eivät riitä, koska yleinen hintataso on noussut viimeisen kahden vuoden aikana.</p> <p>Laiturien osalta on suunniteltu seuraavia toimenpiteitä: Kaupungin vuokraamien venelaituripaikkojen lukumäärän priorisointi käyttöasteen ja laitureiden kunnan perusteella siten, että laituripaikkoja keskitetään vähintään tyydyttävässä kunnossa oleville laituripaikoille ja huonokuntoisia laitureita tullaan jatkossa poistamaan.</p>

Maankäyttöpalvelut	Tarkastuslautakunta on huolissaan maankäyttöpalvelujen resurssipulasta ja työvoiman saatavuudesta, (s. 19). Mitä toimenpiteitä tämän asian suhteen on tehty?	<p>Maankäyttöpalveluissa on rekrytoitu kolme uutta työntekijää vuoden 2023 aikana, joten nykyinen henkilövahvuus on henkilöstösuunnitelman mukainen 17,5 htv:tä. Koulutusvaateita on työtehtäviin jouduttu laskemaan rekrytointiprosessien yhteydessä. Kaksi työntekijää on hankkinut työtehtäviin tarvittavan lisäkoulutuksen oppisopimustyyppisesti ja valmistuu loppuvuodesta. Lisäkouluttautumista suositetaan.</p> <p>Maankäyttöpuolen asiantuntijoista on valtakunnallisesti pulaa, joten rekrytointiajat tulevat jatkossakin olemaan pitkiä ja kaupunki kilpailee osaajista. Seuraavat eläköitymiset yhteensä 1 htv:tä ovat maankäyttöpalveluissa vuosien 2024 ja 2025 aikana.</p> <p>Henkilöstöä on vähennetty maankäyttöpalveluissa vuonna 2019 YT-menettelyissä yhteensä 6,5 htv:tä, joten sijaisuusjärjestelyt vaativat toimiakseen uuden/nykyisen henkilökunnan laajempaa perehdyttämistä ja koulutuksia. Työmäärä ja vaateet toiminnalle ovat kasvaneet aiempaan nähden, mihin voidaan vaikuttaa mm. työtehtävien priorisoinneilla ja henkilöstön ammattiosaamisen/näkemyksen huomioon ottamisella. Aitona riskinä on mahdollisten henkilövaihdosten tuoma osaamisvaje.</p> <p>Rekrytointiprosessit ovat haasteellisia ja vievät esimiesten arvokasta työaikaa. Hyvä työnantajamielikuva on osa laadukasta rekrytointiprosessia.</p>
Toimitilapalvelut	Kaikki toimitilapalvelujen tavoitteet toteutuivat. Hyvänä asiana tarkastuslautakunta pitää uuden aluekeittiön rakentamista, jonka myötä työergonomia paranee ja sairauspoissaolojen toivotaan vähenevän sekä työssäjaksamisen kohentuvan, (s.19). Miten aluekeittiön rakentamishanke on edennyt?	Aluekeittiön suunnittelun haasteena on palveluverkon tilanne. Vasta kun palveluverkosta saadaan päätös, päästään tekemään lopullinen suunnittelu aluekeittiön koosta, toimintamallista ja lopullisesta sijainnista. Todennäköisesti joulukuussa 2023 valtuusto päättää palveluverkosta ja vuoden 2024 aikana saadaan suunniteltua aluekeittiön taloudellinen toimintamalli.

Konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutuminen		
Kiinteistö Oy Schaumanintien Yritystalo	Tarkastuslautakunta kantaa huolta kaupungin takausvastuista Kiinteistö Oy Schaumanintien Yritystalon osalta, (s. 22). Tämä asia on esitetty Keskushallinnon kohdalla vastattavaksi.	Tähän on vastattu aikaisemmin keskushallinnon kohdalla.
7 HENKILÖSTÖ		
Yleistä		
	Koko kaupungin tasolla sairauspoissaolot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 2,3 kalenteripäivää/htv, ja ne olivat 18,6 päivää. Luku on korkeampi kuin kuntien keskiarvo vuonna 2021. Kasvu johtui valtaosin Koronasta, (s. 24). Mitä toimenpiteitä on tehty tilanteen parantamiseksi?	<p>Päinvastoin kuin arviointikertomuksessa todetaan, Savonlinnassa on ollut kuntien keskiarvoa alhaisempi sairauspoissaolojen määrä vuonna 2022. Kuntien keskiarvoon tehtävä vertailu tulee tehdä vuoden 2022 keskiarvoon eikä vuoden 2021 keskiarvoon.</p> <p>Terveysperusteisia poissaoloja oli Savonlinnan kaupungilla vuonna 2022 keskimäärin 18,6 kalenteripäivää/per henkilötyövuosi. Vuonna 2022 valtakunnallisesti kuntatyöntekijöiden terveysperusteiset poissaolot olivat 20,7 päivää. Savonlinnan kaupungin luku on matalampi kuin kuntien keskiarvo vuonna 2022.</p> <p>Varhaisen tuen toimintamalli on esihenkilöillä aktiivisessa käytössä. Sairauspoissaoloja seurataan aktiivisesti henkilöstöpalveluiden ja työterveyshuollon yhteistyönä. Raportoinnissa saadaan näkyviin sairauspoissaolot työyksikötasolla, jolloin toimenpiteitä on voitu kohdistaa suoraan yksiköihin tilanteen vaatimalla tavalla. Kohdennettuja selvityksiä on käynnissä kaksi erillistä alkuvuonna 2023. Pitkissä poissaoloissa tilanteet ovat tiedossa ja hoidossa, järjestelyiden kautta on pystytty aikaistamaan työhön paluut. Työterveyshuollon työkokeilu on otettu käyttöön hyvin tuloksin. Osasairauspäivärahan käyttöä tulee lisätä. Henkilöstöpalvelut tekee tiivistä yhteistyötä Kevan asiantuntijoiden kanssa työkykyjohtamisen kehittämisen verkostossa.</p>
Varhaiskasvatus	Varhaiskasvatuksen sairauspoissaolot ovat edelleen korkealla tasolla, joka näkyy, esimerkiksi kohonneina työterveyshuollon kustannuksina ja korkeina sijaispalkkakuluina. Työvoiman saatavuudessa on ollut ongelmia. Tarkastuslautakunnan mukaan	Painopiste on ennaltaehkäiseivissä toimissa, varhaisen tuen keskustelut ja varhainen puuttuminen ovat aktiivisessa käytössä.

	<p>työergonomian puutteisiin tulee kiinnittää enemmän huomiota tuki- ja liikuntaelinvammojen ehkäisemiseksi, (s. 13). Mitä toimenpiteitä näiden asioiden osalta on tehty?</p>	<p>Varhaiskasvatuksen työyksiköiden toiminta- ja johtamiskulttuuria kehitetään tulevaisuuspainotteisesti, tavoitteena on nostaa asioita esille ja puuttua niihin aktiivisesti. Esihenkilöille järjestetään ryhmätyönohjausta.</p> <p>Työhyvinvointia kehitetään koulutusta järjestämällä sekä painottamalla työntekijän omaa vastuuta työhyvinvoinnistaan arjen toiminnassa.</p> <p>Varhaiskasvatuksessa on käynnissä työhyvinvoinnin kehittämishanke (Tylli), johon on saatu KEVAN työelämän kehittämisen määrärahaa, hanke käynnistyi syksyllä 2022. Hankkeen tavoitteena on kehittää varhaiskasvatushenkilöstön hyvinvointiosaamista, mm. omia vahvuuksia tunnistamalla ja käyttämällä, ammatti-identiteettiä ja muutoskyvykkyyttä vahvistamalla jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Lisäksi tavoitteena on kehittää esihenkilöiden työkyky-, muutos- ja ihmisten johtamisen taitoja.</p> <p>Osasairauspäivärahan ja korvaavaan työn käyttöä hankaloittaa heikko sijaisten saatavuus. Molemmat vaihtoehdot edellyttävät määrärahavarausta mahdollisten sijaisten palkkaamiseen. Jos työntekijä on sairauslomalla, hänelle maksetaan palkka kotiin. Samaan aikaan maksetaan mahdollisesti myös sijaiselle palkkaa. Sairausloman vaihtoehtona korvaava työ antaa mahdollisuuden saada työntekijän työpanos käyttöön sijaisesta huolimatta ja nopeuttaa työhön paluuta.</p> <p>On kartoitettu kaikki varhaiskasvatuksen yli 90 pv kestäneet poissaolot työntekijäkohtaisesti työterveyslääkärin ja -hoitajan, kasvatus- ja opetuspäällikön ja henkilöstöpalveluiden yhteistyönä ja tehty tarvittava toimenpidesuunnitelma.</p>
--	---	---

		<p>Vakituista varahenkilöresurssia on lisätty kuudella uudella varahenkilöllä.</p> <p>Lisäksi henkilöstöllä on hyödynnettävissä työhyvinvointia tukevia henkilöstöetuja. Henkilöstön käytössä Break Pro – taukoliikuntasovellus, joka ohjaa monipuoliseen kehohooltoon eri keinoin (mm. äänenhuolto, ergonomia, jumppa, pilates, mindfulness). Break Pro:n jumppia voi hyödyntää varhaiskasvatuksen arjessa esimerkiksi pihalla yhdessä jumpaten lasten ja aikuisten kanssa. Henkilöstöllä on myös käytössä 100 €:n Smartum -liikuntaetu sekä mahdollisuus käyttää kaupungin liikuntapaikkojen palveluja ilmaiseksi.</p>
--	--	--

Työhyvinvointi ja sen kehittäminen		
	Tarkastuslautakunta esittää, että henkilöstöraportti käsiteltäisiin osana tilinpäätöstä, (s. 25).	Henkilöstöraportti valmistellaan tilinpäätöksen 2023 aikataulun mukaisesti.
8 SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA		
Kiinteistöjen määrä ja kunto	Riskinä on, että vajaakäytössä olevien ja käytöstä poistuvien kiinteistöjen ylläpitokustannukset jäävät rasittamaan kaupungin taloutta, vaikka niitä yritetään realisoida. Sote-uudistus luo uuden kiinteistöriskin, kun sote-palvelutuotannossa olevien kiinteistöjen vuokrasopimukset tulevat katkolle kolmannen vuokrausvuoden päättyessä, (s. 26). Mitä toimenpiteitä on tehty näiden riskien pienentämiseksi?	Savonlinnan kaupungilla ja Eloisalla on pääosin toistaiseksi olevat vuokrasopimukset tiloista. Vuokrasopimuksissa noudatettiin ns. siirtyviä sopimuksia, koska alueella oli jo sairaanhoitopiirin kuntayhtymä Sosteri. Eli kaupungilla ja Eloisalle ei ole asetukseen perustuvaa 3v vuokrasopimusta. Savonlinnan kaupunki käy jatkuvaa vuoropuhelua Eloisan kanssa vuokratiloista ja pyritään hyvällä yhteistyöllä välttämään yllättävät kiinteistöriskit.